

Bartolomé, A. i Moral-Ferrer, J. M. (Eds.) (2018). Blockchain en Educación. Cadenas rompiendo moldes. Barcelona: LMI. (Col·lecció Transmedia XXI). 211 pàg.

ISBN: 978-84-09-02816-0

Descarregable des de: <http://www.transmedia21.net>

Blockchain en Educación és una col·lecció de textos dels investigadors més importants sobre el tema de tot el món, que explica què és i para què s'està utilitzant la tecnologia Blockchain en l'àmbit educatiu. Com altres llibres de la col·lecció Transmedia XXI, es pot descarregar gratuïtament, si bé també és possible adquirir-lo en paper.

Es tracta d'una tecnologia relativament nova de recent aplicació en Educació. Fa només tres anys, en el MIT Media Lab van començar a estudiar les possibilitats dels Blockchains per registrar les certificacions acadèmiques. I en fa dos, des que el Knowledge Media Institute, en l'Open University, va introduir la certificació dels aprenentatges mitjançant Blockchain. En el moment actual, en què pocs centres de recerca treballen en aquest àmbit, el llibre que acaba de publicar el LMI (Learning, Media and Social Interactions), en la col·lecció Transmedia XXI, tracta de presentar un panorama complet sobre les característiques d'aquesta tecnologia, així com de l'aplicació en Educació.

Es recullen contribucions dels actors més significats en aquest àmbit: Don Tapscott, Alex Tapscott, Andreia Inamorato dos Santos, Vasilis Koulaidis, J. Philipp Schmidt, Mike Sharples, John Domingue, Natalie Smolenski, Kim Hamilton Duffy, Marcelo Brito Carneiro Leão, Carolina Guimarães Raposo, Carles Lindín, Pablo Rivera-Vargas, Audrey Watters, Jordi Adell, Carles Bellver i els dos editors: Antonio Bartolomé i José Manuel Moral Ferrer.

Estructurat en onze capítols, primerament proporciona un marc complet per entendre les característiques del Blockchain i algunes de les seves aplicacions, per posteriorment endinsar-se en les possibilitats que s'obren tant des d'una mirada general com acadèmica, on s'inclouen els resultats de l'únic estudi ampli realitzat sobre el tema, desenvolupat pel Joint Research Centre de la Comissió Europea. Continua amb l'explicació de diverses aplicacions desenvolupades en la University of Nicosia a Xipre o el projecte Blockcerts en el MIT Media Lab. Seguidament, reporta la proposta d'incorporació de la tecnologia relacionada amb la reputació educativa; una aplicació que permet certificar els aprenentatges al llarg de la vida i evitar el frau; una proposta per agilitar la gestió educativa, i un cas de disseny i gestió de programes d'aprenentatge personalitzats. Finalment, no falta una visió crítica sobre les implicacions que pot tenir l'adopció d'aquesta tecnologia: una reflexió sobre la ideologia que es troba darrera de Blockchain i un acostament crític a la implantació de la tecnologia en l'educació superior.

Per a un educador sense coneixements previs de Blockchain, el llibre actua com una lectura introductòria que li permet comprendre què és i quin n'és el funcionament bàsic, malgrat transitar sobre aspectes que li poden resultar poc freqüents com el de l'encriptació.

Per a un lector amb coneixements de la tecnologia, l'hi obre a una visió molt completa sobre les seves possibilitats d'aplicació en Educació.

La rellevància del volum rau en el fet de ser el primer publicat en castellà que ofereix quantitat i qualitat d'informació sobre Blockchain. Una tecnologia que probablement representarà un canvi en el l'ús de les bases de dades similar al que va comportar Internet per al disseny de xarxes o la World Wide Web per a l'ecosistema comunicatiu.

Aquesta tecnologia afectarà a diversitat d'àmbits, entre els quals l'educatiu. Com diuen els seus autors, "no és l'objectiu bàsic de la recerca educativa, i no representarà un canvi en la manera com ensenyem i aprenem tan important com va poder ser la implantació de l'escola pública al segle XIX, però solucionarà alguns problemes, oferirà vies de desenvolupament a idees llargament ancorades i ens permetrà entendre el futur d'una altra forma".

Ben segur que la lectura, d'una banda, aportarà una mirada àmplia, profunda i reflexiva per entendre l'estat actual del Blockchain en Educació i, de l'altra, proporcionarà unes bases sòlides per comprendre les innovacions i usos que es produiran en un futur ben proper

Carles Lindin. Universitat de Barcelona